Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA MACEJA ŠPUNARA [*MACIEJ SZPUNAR*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2025. gada 5. jūnijā [1]

Lieta C-18/24

NOVIS Insurance Company, NOVIS Versicherungsgesellschaft, NOVIS Compagnia di Assicurazioni, NOVIS Poisťovňa a.s.
pret
Česká národní banka

(*Nejvyšší správní soud* (Augstākā administratīvā tiesa, Čehijas Republika) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Iedibinājumbrīvība – Pakalpojumu sniegšanas brīvība – Direktīva 2009/138/EK – 155. pants – Uzņēmējas dalībvalsts tiesību normu neievērošana, ko pieļāvusi citā dalībvalstī iedibināta apdrošināšanas sabiedrība – Uzņēmējas dalībvalsts uzraudzības iestādes kompetence

I. Ievads

1. Šajā lietā uzdotie prejudiciālie jautājumi attiecas uz to, kā nodalāmas dalībvalstu iestāžu pilnvaras uzraudzīt apdrošināšanas sabiedrību darbību un uzlikt tām sodus par šajās dalībvalstīs spēkā esošo tiesību normu pārkāpumiem. Proti, tā kā direktīvā "Maksātspēja II" [2] ir noteikts princips, saskaņā ar kuru apdrošināšanas sabiedrības darbības uzraudzību galvenokārt veic apdrošināšanas sabiedrības iedibināšanās dalībvalsts iestādes, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot robežas, kādās ir piemērojams princips par piederības dalībvalsts veiktu uzraudzību, un precizēt, kādās situācijās Savienības tiesības pieļauj atkāpes no šī principa.

2. Konkrētāk, šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz Čehijas uzraudzības iestādes pilnvarām uzlikt administratīvus sodus Slovākijas apdrošināšanas sabiedrībai par pārkāpumiem, kurus šī sabiedrība esot izdarījusi Čehijas Republikas teritorijā tādas darbības ietvaros, kas veikta ar pēdējā minētajā dalībvalstī reģistrētas filiāles starpniecību. Čehijas uzraudzības iestādes konstatētie pārkāpumi izpaudās tādējādi, ka šī apdrošināšanas sabiedrība nav ievērojusi *PRIIP* regulas [3] un *IDD* direktīvas [4] normas.

1 Oriģinālvaloda – poļu.

2 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/138/EK (2009. gada 25. novembris) par uzņēmējdarbības uzsākšanu un veikšanu apdrošināšanas un pārapdrošināšanas jomā (Maksātspēja II) (OV 2009, L 335, 1. lpp.; turpmāk tekstā – "direktīva "Maksātnespēja II"").

3 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1286/2014 (2014. gada 26. novembris) par komplektētu privāto ieguldījumu un apdrošināšanas ieguldījumu produktu (*PRIIP*) pamatinformācijas dokumentiem (OV 2014, L 352, 1. lpp.; turpmāk tekstā – "*PRIIP* regula").

4 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/97 (2016. gada 20. janvāris) par apdrošināšanas izplatīšanu (OV 2016, L 26, 19. lpp.; turpmāk tekstā – "*IDD* direktīva".

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

1. Direktīva "Maksātspēja II"

3. Direktīvas "Maksātspēja II" 155. pantā ir noteikts:

"1. Ja kādas uzņēmējas dalībvalsts uzraudzības iestādes konstatē, ka apdrošināšanas sabiedrība ar filiāli vai sabiedrība, kas izmanto pakalpojumu sniegšanas brīvību, šīs valsts teritorijā neievēro tiesību normas, kas šajā dalībvalstī uz to attiecas [šajā dalībvalstī spēkā esošās tiesību normas], tās liek apdrošināšanas sabiedrībai novērst šo pārkāpumu.

2. Ja attiecīgā apdrošināšanas sabiedrība noteiktos pasākumus nepilda, šīs dalībvalsts uzraudzības iestādes par to atbilstīgi informē piederības dalībvalsts uzraudzības iestādes.

Piederības dalībvalsts uzraudzības iestādes, tiklīdz iespējams, veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka attiecīgā apdrošināšanas sabiedrība novērš pārkāpumu.

Piederības dalībvalsts uzraudzības iestādes informē uzņēmēja dalībvalsts uzraudzības iestādes par veiktajiem pasākumiem.

3. Ja pretēji piederības dalībvalsts veiktajiem pasākumiem vai tādēļ, ka šie pasākumi tajā valstī ir neatbilstīgi vai tādu vispār nav, apdrošināšanas sabiedrība turpina pārkāpt uzņēmējā dalībvalstī spēkā esošās tiesību normas, uzņēmējas dalībvalsts uzraudzības iestādes, informējušas piederības dalībvalsts uzraudzības iestādes, var veikt piemērotus pasākumus, lai novērstu turpmākas nelikumības vai sodītu par tām, kā arī, ja tas noteikti nepieciešams, liegtu sabiedrībai turpmāk slēgt jaunus apdrošināšanas līgumus uzņēmējas dalībvalsts teritorijā.

[..]

Dalībvalstis nodrošina, ka to teritorijā par apdrošināšanas sabiedrībām ir iespējams saņemt šiem pasākumiem vajadzīgos juridiskos dokumentus.

4. Šā panta 1., 2. un 3. punkts neietekmē attiecīgo dalībvalstu pilnvaras veikt vajadzīgos ārkārtas pasākumus, lai to teritorijā novērstu nelikumības vai sodītu par tām. Šīs pilnvaras ietver arī iespēju savā teritorijā aizliegt kādām apdrošināšanas sabiedrībām slēgt jaunus apdrošināšanas līgumus.

5. Šā panta 1., 2. un 3. punkts neietekmē dalībvalstu pilnvaras uzlikt sodus par pārkāpumiem to teritorijā.

6. Ja apdrošināšanas sabiedrībai, kas izdarījusi pārkāpumu, attiecīgajā dalībvalstī atrodas iestāde vai pieder īpašums, šīs dalībvalsts uzraudzības iestādes saskaņā ar valsts tiesību aktiem var piemērot valsts administratīvos sodus, kādi paredzēti par šādu pārkāpumu, vēršot sankcijas pret šo iestādi vai īpašumu.

[..]."

2. "PRIIP" regula un "IDD" direktīva

4. *PRIIP* regulas 6. panta 1. punkts, 8. panta 3. punkta c) apakšpunkta ii), iii) un iv) punkts un 8. panta 3. punkta f) apakšpunkts nosaka prasības attiecībā uz komplektētu privāto ieguldījumu produktu, kas ir pieejami privātajiem ieguldītājiem, pamatinformācijas dokumenta saturu.

5. Savukārt *IDD* direktīvā izklāstīti noteikumi par apdrošināšanas un pārapdrošināšanas izplatīšanas darbību sākšanu un veikšanu Savienībā.

B. Čehijas Republikas tiesības

6. Direktīvas "Maksātspēja II" 155. pants ir transponēts Čehijas tiesību sistēmā ar *zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví* (Likums Nr. 277/2009 par apdrošināšanu) 110. pantu. Šajā tiesību normā paredzēts:

"(1) Ja *Česká národní banka* [Čehijas Nacionālā banka] ir konstatējusi, ka citas dalībvalsts apdrošināšanas sabiedrība, kas veic apdrošināšanas vai pārapdrošināšanas darbību Čehijas Republikas teritorijā, pamatojoties uz tiesībām izveidot filiāli vai pamatojoties uz pakalpojumu sniegšanas brīvību uz laiku, neievēro saistības, kas šādai darbībai piemērojamas Čehijas Republikā, tā pieprasa šādai apdrošināšanas sabiedrībai *Česká národní banka* [Čehijas Nacionālās bankas] noteiktajā termiņā novērst konstatētos pārkāpumus.

(2) Lai konstatētu vai pārbaudītu 1. punktā minētos faktus, *Česká národní banka* [Čehijas Nacionālā banka] var pieprasīt šādai apdrošināšanas sabiedrībai iesniegt dokumentus, informāciju un nepieciešamos paskaidrojumus par tās darbību Čehijas Republikas teritorijā, un apdrošināšanas sabiedrībai ir pienākums šo pieprasījumu izpildīt.

(3) Ja citas dalībvalsts apdrošināšanas sabiedrība noteiktajā termiņā nav novērsusi 1. punktā minētos pārkāpumus, *Česká národní banka* [Čehijas Nacionālā banka] informē par to piederības dalībvalsts uzraudzības iestādi.

(4) Ja piederības dalībvalsts uzraudzības iestādes noteiktie korektīvie pasākumi nav novērsuši pārkāpumus, kas konstatēti citas dalībvalsts apdrošināšanas sabiedrības darbībā, vai ja korektīvie pasākumi nav noteikti, *Česká národní banka* [Čehijas Nacionālā banka] uzliek šādai apdrošināšanas sabiedrībai naudas sodu vai nosaka aizliegumu slēgt jaunus apdrošināšanas vai pārapdrošināšanas līgumus Čehijas Republikas teritorijā un paplašināt to saistību apjomu, kas izriet no jau noslēgtajiem līgumiem. *Česká národní banka* [Čehijas Nacionālā banka] par šo lēmumu informē piederības dalībvalsts uzraudzības iestādi. *Česká národní banka* [Čehijas Nacionālā banka] vienlaikus var nodot lietu Eiropas uzraudzības iestādei [Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestādei] ar lūgumu sniegt palīdzību.

(5) Steidzamos gadījumos *Česká národní banka* [Čehijas Nacionālā banka] rīkojas saskaņā ar 4. punktu, nepiemērojot 1.–3. punktā minēto procedūru."

7. Savukārt *IDD* direktīva ir transponēta Čehijas tiesību sistēmā ar *zákon č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění* (Likums Nr. 170/2018 par apdrošināšanas un pārapdrošināšanas izplatīšanu) normām.

III. Fakti, tiesvedība un prejudiciālie jautājumi

8. *NOVIS* ir Slovākijā iedibināta komercsabiedrība, kas darbojas dzīvības apdrošināšanas jomā. Šai sabiedrībai ir filiāle Čehijas Republikā.

9. Uzņēmējas dalībvalsts uzraudzības iestāde *Česká národní banka* (Čehijas Nacionālā banka) konstatēja, ka *NOVIS* ir izdarījusi trīs administratīvus pārkāpumus, un tādēļ uzlika šai sabiedrībai naudas sodu 1 000 000 CZK (aptuveni 40 000 EUR).

10. Pirmais administratīvais pārkāpums izpaudās kā *PRIIP* regulas 6. panta 1. punktā, 8. panta 3. punkta c) apakšpunkta ii), iii) un iv) punktā un 8. panta 3. punkta f) apakšpunktā noteikto pienākumu neievērošana. Konkrēti – sabiedrība neesot nodrošinājusi, lai tās pamatinformācijas dokumentos (tā sauktie *KID – Key Information Documents*) iekļautā informācija par produktiem būtu precīza, godīga, skaidra, atbilstoša saistošiem līgumiskiem dokumentiem un nemaldinoša. Tā arī neesot nodrošinājusi, lai šajos dokumentos būtu iekļauta visa informācija tādā kvalitātē un apjomā, kā to prasa tieši piemērojamās Savienības tiesību normas.

11. Otrais un trešais administratīvais pārkāpums esot saistīti ar Likumā Nr. 170/2018, ar kuru šīs valsts tiesību sistēmā transponēta *IDD* direktīva, paredzēto pienākumu neievērošanu. Konkrētāk, otrais administratīvais pārkāpums izpaudās tādējādi, ka *NOVIS* nebija izpildījusi apdrošināšanas sabiedrības pienākumus ieviest, uzturēt un piemērot darbības kontroles noteikumus attiecībā uz neatkarīgiem starpniekiem, kas rīkojas tās vārdā, tostarp saistībā ar pienācīgas tiesību normu ievērošanas kontroli. Trešais administratīvais pārkāpums bija saistīts ar to, ka šī apdrošināšanas sabiedrība nebija ievērojusi pienākumu sniegt klientam konsultāciju pirms apdrošināšanas ar līdzekļu uzkrāšanu līguma noslēgšanas.

12. Čehijas uzraudzības iestādes veiktajā procesā *NOVIS* apstrīdēja šīs iestādes kompetenci veikt administratīva pārkāpuma procesu. Sabiedrība apgalvoja, ka iestāde nav ievērojusi Likuma Nr. 277/2009 110. pantu, ar kuru Čehijas tiesību sistēmā transponēts direktīvas "Maksātspēja II" 155. pants. Šajā Savienības tiesību normā un valsts tiesību normā, ar kuru tā transponēta, esot prasīts, lai Čehijas uzraudzības iestāde informētu *NOVIS* iedibināšanās valsts iestādi par šīs sabiedrības it kā pieļautu normu pārkāpumu un pēc tam nogaidītu, kamēr pēdējā minētā iestāde, iespējams, veiktu atbilstošus pasākumus. Tātad Čehijas uzraudzības iestāde neesot bijusi tiesīga patstāvīgi īstenot soda piemērošanas procedūru pret citā dalībvalstī iedibinātu sabiedrību.

13. Savukārt Čehijas uzraudzības iestāde uzskatīja, ka valsts tiesību normas par kontroli, kas tiek veikta, lai konstatētu *IDD* direktīvas un *PRIIP* regulas pārkāpumus, ir atsevišķs regulējums, kas nodalāms no direktīvā "Maksātspēja II" ietvertā regulējuma. Šī iestāde arī apgalvoja, ka valsts tiesību normām, kas attiecas uz šo kontroli, ir prioritāte pār tiesību normām, ar kurām transponēta pēdējā minētā direktīva.

14. *NOVIS* apstrīdēja Čehijas uzraudzības iestādes lēmumu *Městský soud v Praze* (Pilsētas tiesa Prāgā, Čehijas Republika). Savā pārsūdzībā sabiedrība izvirzīja iebildumu par Čehijas uzraudzības iestādes kompetences neesamību. Šajā ziņā minētā tiesa piekrita nostājai, ko Čehijas uzraudzības iestāde bija izklāstījusi apstrīdētajā lēmumā, un noraidīja pārsūdzību.

15. *NOVIS* šo nolēmumu pārsūdzēja *Nejvyšší správní soud* (Augstākā administratīvā tiesa, Čehijas Republika), kas ir iesniedzējtiesa. Šai tiesai jālemj par šīs sabiedrības kasācijas sūdzībā formulēto iebildumu, saskaņā ar kuru Likuma Nr. 277/2009 110. pants, ar kuru Čehijas tiesībās transponēts direktīvas "Maksātspēja II" 155. pants, esot jāpiemēro visām uzraudzības darbībām attiecībā uz

apdrošināšanas nozari. *NOVIS* apgalvo, ka, lai gan tā tikusi sodīta par to tiesību normu pārkāpumu, kas attiecas uz *IDD* direktīvu un *PRIIP* regulu, tās tomēr ir apdrošināšanas nozari regulējošas tiesību normas.

16. Šajos apstākļos *Nejvyšší správní soud* (Augstākā administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai [direktīvas "Maksātspēja II"] 155. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas attiecas arī uz gadījumiem, kad uzņēmējas valsts uzraudzības iestāde uzrauga, vai citas dalībvalsts apdrošināšanas sabiedrība ievēro [*PRIIP* regulā] un/vai [*IDD* direktīvā] paredzētos pienākumus?

2) Ja atbilde ir apstiprinoša: vai no direktīvas "Maksātspēja II" 155. panta izriet piederības valsts uzraudzības iestādes pilnvaru prioritāte un uzņēmējas valsts uzraudzības iestādes pienākums vispirms izmantot šā panta 1., 2. un 3. punktā paredzētās informēšanas un korektīvo pasākumu veikšanas procedūras arī tad, ja tiek piemēroti administratīvie sodi minētā panta 5. un 6. punkta izpratnē?"

17. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesā tika saņemts 2024. gada 11. janvārī. Rakstveida apsvērumus iesniedza pamatlietas puses, Čehijas, Itālijas un Slovākijas valdības, kā arī Eiropas Komisija. Pamatlietas puses, Čehijas valdība un Komisija piedalījās tiesas sēdē, kas notika 2025. gada 6. martā.

IV. Vērtējums

A. Par pirmo prejudiciālo jautājumu

18. Pirmā jautājuma mērķis ir noskaidrot, vai direktīvas "Maksātspēja II" 155. pants ir piemērojams arī tad, ja uzņēmējas dalībvalsts uzraudzības iestāde uzrauga to, kā citas dalībvalsts apdrošināšanas sabiedrība pilda *PRIIP* regulā vai *IDD* direktīvā paredzētos pienākumus.

19. Vispārīgi runājot, direktīvas "Maksātspēja II" 155. pants attiecas uz kompetenci un pilnvarām saistībā ar apdrošināšanas sabiedrību uzraudzību, ko veic tās dalībvalsts iestādes, kurā iedibināta attiecīgā apdrošināšanas sabiedrība, un tās dalībvalsts iestādes, kuras teritorijā šī apdrošināšanas sabiedrība veic apdrošināšanas darbības, īstenojot pakalpojumu sniegšanas brīvību vai iedibinājumbrīvību. Šajā tiesību normā ir izklāstīta procedūra, kas principā jāievēro uzņēmējas dalībvalsts iestādēm tad, ja apdrošināšanas sabiedrība pārkāpj šīs dalībvalsts teritorijā spēkā esošās tiesību normas. Pirms pasākumu veikšanas pret attiecīgo apdrošināšanas sabiedrību šīm iestādēm jāvēršas konkrētā apdrošinātāja piederības dalībvalsts iestādēs.

20. Jānorāda, ka pirmajā prejudiciālajā jautājumā minētās interpretācijas problēmas risinājumam var būt divas pieejas. Saskaņā ar pirmo pieeju būtu jāanalizē tā Savienības tiesību akta normas, ar kuru attiecīgajiem subjektiem noteikts konkrētais pienākums, piemēram, *PRIIP* regulas vai *IDD* direktīvas normas, lai noteiktu, vai šis tiesību akts reglamentē arī dalībvalstu iestāžu kompetences un pilnvaru sadalījumu attiecībā uz uzraudzību pār šā pienākuma ievērošanu. Tikai tad, ja izrādās, ka konkrētais tiesību akts neatrisina šo jautājumu, atbilde būtu meklējama citos tiesību aktos.

21. Savukārt atbilstoši otrajai pieejai būtu jāsāk ar tādas tiesību normas analīzi kā direktīvas "Maksātspēja II" 155. pants, kas attiecas uz dalībvalstu iestāžu uzraudzības kompetenci un pilnvarām un kas, šķiet, nosaka vispārēju principu. Interpretējot šo tiesību normu, būtu jānosaka, vai tai patiešām ir šāds raksturs un vai tā attiecas arī uz citu tiesību aktu normu ievērošanas uzraudzību. Pēc tam vēl būtu jāpārbauda, vai minētie citi tiesību akti nemaina no šīs tiesību normas izrietošo vispārējo risinājumu.

22. Atbildot uz iesniedzējtiesas šaubām, šajos secinājumos piemērošu otro pieeju. Proti, minētā tiesa savā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu izmanto šādu pieeju galvenajam jautājumam šajā lietā. Vienlaikus minētā tiesa uzskata, ka direktīvas "Maksātspēja II" 155. pantu var interpretēt divējādi.

23. Atbilstoši pirmajai interpretācijai direktīvas "Maksātspēja II" 155. pantā ietvertā atruna, saskaņā ar kuru šī norma ir saistīta ar "[uzņēmējā] dalībvalstī spēkā esošajām tiesību normām", nozīmē, ka šis pants attiecas tikai uz to pienākumu izpildes uzraudzību, kuri apdrošināšanas sabiedrībām ir noteikti šajā direktīvā. Savukārt otrā interpretācija ir balstīta uz ideju, ka direktīvas "Maksātspēja II" 155. pants ir piemērojams uzraudzībai pār visiem pienākumiem, kas apdrošināšanas sabiedrībām noteikti saskaņā ar Savienības tiesībām.

24. No vienas puses, direktīvas "Maksātspēja II" 155. panta teksts, šķiet, liecina par labu otrajai interpretācijai. Šajā tiesību normā izmantots plašs formulējums, saskaņā ar kuru tajā ir noteiktas uzraudzības iestāžu pilnvaras un pienākumi situācijā, ja kādā dalībvalstī iedibinātā apdrošināšanas sabiedrība neievēro tiesību normas, kuras ir spēkā dalībvalstī, kurā šai apdrošināšanas sabiedrībai ir filiāle vai kurā tā darbojas, izmantojot pakalpojumu sniegšanas brīvību. Šajā tiesību normā nav atrunas, kas ierobežotu tās piemērošanas jomu, to attiecinot tikai uz gadījumiem, kad tiek pārkāptas direktīvas "Maksātspēja II" normas vai noteikumi, ar kuriem šī direktīva transponēta šādas dalībvalsts tiesību sistēmā.

25. No otras puses, interpretējot Savienības tiesību normu, nevajadzētu balstīties vienīgi uz tās burtisko formulējumu. Jāizvērtē arī konteksts, kādā iekļaujas attiecīgais tiesiskais regulējums, un tā tiesību akta mērķi, kurā šī norma ietilpst[5]. Tas tā vēl jo vairāk ir attiecībā uz tiesisko regulējumu, kurā tiek nodalītas pilnvaras un pienākumi saistībā ar konkrētu tiesību subjektam noteiktu pienākumu izpildes uzraudzību. Šo regulējumu diez vai var aplūkot atrauti no tā tiesību akta normām, kurā reglamentēti minētie pienākumi. Šāda regulējuma interpretācijā nedrīkst arī neņemt vērā plašāku normatīvo kontekstu, kādā darbojas konkrēta tiesību norma.

26. Tāpēc, lai atbildētu uz pirmo prejudiciālo jautājumu, jāveic direktīvas "Maksātspēja II" 155. panta kontekstuālā un teleoloģiskā analīze. Pirms šīs analīzes veikšanas es tomēr izklāstīšu pieņēmumus, uz kuriem balstīta šī direktīva.

1. Direktīva "Maksātspēja II"

27. No direktīvas "Maksātspēja II" 1. panta 1. punkta izriet, ka šajā direktīvā tostarp ir paredzēti noteikumi par uzņēmējdarbības uzsākšanu un veikšanu Savienībā tiešās apdrošināšanas un pārapdrošināšanas jomā. Šo direktīvu piemēro tiešās dzīvības un nedzīvības apdrošināšanas sabiedrībām, kas veic uzņēmējdarbību [iedibināti] vai vēlas veikt uzņēmējdarbību [iedibināties] kādas dalībvalsts teritorijā (direktīvas 2. panta 1. punkta pirmais teikums).

[5] Skat. spriedumu, 2017. gada 27. aprīlis, *Onix Asigurări* (C-559/15, EU:C:2017:316, 39. punkts).

28. Direktīvā "Maksātspēja II" lietoti jēdzieni "piederības dalībvalsts" un "uzņēmēja dalībvalsts". Pirmais jēdziens vispārīgi apzīmē valsti, kurā atrodas apdrošināšanas sabiedrības galvenais birojs (13. panta 8. punkts). Otrais jēdziens principā apzīmē "dalībvalsti, kas nav piederības dalībvalsts un kurā apdrošināšanas [..] sabiedrībai ir filiāle vai kurā tā sniedz pakalpojumus" (13. panta 9. punkts).

29. Direktīvā paredzēts, ka, lai sāktu darījumus tiešās apdrošināšanas jomā, vajadzīga licence (14. panta 1. punkts). Apdrošināšanas sabiedrība šādu licenci var lūgt piederības dalībvalsts uzraudzības iestādēm (14. panta 2. punkts). Ir svarīgi, ka licence, ko piešķirušas tās dalībvalsts uzraudzības iestādes, kurā iedibināta apdrošināšanas sabiedrība, ļauj tai darboties visā Savienībā (15. panta 1. punkts). Pats jēdziens "uzraudzības iestāde" nozīmē valsts iestādi vai iestādes, kuras ar likumu vai citu normatīvu aktu pilnvarotas uzraudzīt apdrošināšanas vai pārapdrošināšanas sabiedrības (13. panta 10. punkts).

30. Direktīvas "Maksātspēja II" priekšteces arī bija balstītas uz modeli, saskaņā ar kuru licences saņemšana vienā dalībvalstī ļauj veikt apdrošināšanas darbību citās valstīs. No šī pieņēmuma izrietēja princips, saskaņā ar kuru uzraudzību pār šādas apdrošināšanas sabiedrības darbību principā veic tās piederības dalībvalsts iestādes, tostarp saistībā ar darbībām, ko apdrošināšanas sabiedrība veic citās valstīs ar filiāles starpniecību vai pakalpojumu sniegšanas brīvības īstenošanas ietvaros [6].

31. Iesniedzējtiesa ar prejudiciālajiem jautājumiem būtībā vēlas noskaidrot robežas, kādās saskaņā ar direktīvu "Maksātspēja II" piemērojams piederības dalībvalsts veiktas uzraudzības princips (pirmais jautājums), un precizēt, kādās situācijās Savienības tiesības ļauj atkāpties no šī principa un ar to saistītajām procedūrām (otrais jautājums).

32. Par apdrošināšanas sabiedrību uzraudzību runa ir direktīvas I sadaļas III nodaļas ("Uzraudzības iestādes un vispārīgi noteikumi") 27.–39. pantā. No šīm normām izriet, ka galvenais tajās reglamentētās uzraudzības mērķis ir "apdrošinājuma ņēmēju un atlīdzības saņēmēju aizsardzība" (27. pants). Uzraudzība ietver pastāvīgu pārbaudi attiecībā uz apdrošināšanas uzņēmējdarbības pareizu veikšanu un apdrošināšanas sabiedrību atbilstību uzraudzības noteikumiem (direktīvas "Maksātspēja II" 29. panta 1. punkta otrais teikums).

33. Saskaņā ar direktīvas "Maksātspēja II" 34. panta "Uzraudzības vispārējās pilnvaras" 1. punktu dalībvalstis nodrošina, ka uzraudzības iestādes ir pilnvarotas veikt preventīvus un koriģējošus pasākumus, lai nodrošinātu to, ka apdrošināšanas un pārapdrošināšanas sabiedrības atbilst "normatīvajiem un administratīvajiem aktiem, kur[i] tām ir jāievēro katrā dalībvalstī".

34. Direktīvas "Maksātspēja II" 155. pantā, uz kuru attiecas prejudiciālie jautājumi, ir atsauce uz citā dalībvalstī iedibinātu apdrošināšanas sabiedrību darbības uzraudzību. Šī tiesību norma ir ietverta direktīvas "Maksātspēja II" I sadaļas ("Vispārīgi noteikumi par tiešās apdrošināšanas un pārapdrošināšanas darbību uzsākšanu un veikšanu") VIII nodaļas ("Tiesības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvība") 3. iedaļā ("Uzņēmējas dalībvalsts uzraudzības iestāžu kompetence").

[6] Purves, R., "Europe: the architecture and content of EU insurance regulation", no: Burling, J., un Lazarus, K. (red.), *Research Handbook on International Insurance Law and Regulation*, Edward Elgar, Čeltenhema – Northemptona, 2023, 684. lpp.

35. Saskaņā ar šo tiesību normu, ja uzņēmējas dalībvalsts uzraudzības iestāde konstatē, ka apdrošināšanas sabiedrība, kurai šīs valsts teritorijā ir filiāle vai kura tur darbojas pakalpojumu sniegšanas brīvības ietvaros, "neievēro tiesību normas, kas šajā dalībvalstī uz to attiecas", tā liek šai sabiedrībai novērst pārkāpumus (155. panta 1. punkts).

36. Ja attiecīgā apdrošināšanas sabiedrība neveic vajadzīgos pasākumus, uzņēmējas dalībvalsts uzraudzības iestāde par to informē šīs sabiedrības piederības dalībvalsts uzraudzības iestādi. Pēdējā minētā iestāde, tiklīdz iespējams, veic vajadzīgus pasākumus, lai nodrošinātu, ka "pārkāpumi" tiek novērsti. Tā informē uzņēmējas dalībvalsts uzraudzības iestādi par šādiem pasākumiem (155. panta 2. punkts).

37. Ja veiktie pasākumi izrādās neatbilstīgi vai vispār netiek veikti un apdrošināšanas sabiedrība turpina pārkāpt "uzņēmējā dalībvalstī spēkā esošās tiesību normas", šīs dalībvalsts iestāde pēc piederības dalībvalsts iestādes informēšanas var veikt piemērotus pasākumus, lai novērstu turpmākas "nelikumības" vai sodītu par tām (155. panta 3. punkts).

38. Nākamajos direktīvas "Maksātspēja II" 155. panta punktos ir noteikts, ka "1., 2. un 3. punkts neietekmē" dalībvalstu pilnvaras veikt vajadzīgos ārkārtas pasākumus, lai to teritorijā novērstu "nelikumības" vai sodītu par tām (155. panta 4. punkts), un dalībvalstu pilnvaras uzlikt sodus par "pārkāpumiem" to teritorijā (155. panta 5. punkts).

39. Visbeidzot, direktīvas "Maksātspēja II" 155. panta 6. punktā paredzēts, ka tās dalībvalsts uzraudzības iestādes, kurā apdrošināšanas sabiedrībai ir iestāde vai īpašums, saskaņā ar valsts tiesību aktiem var piemērot administratīvus sodus par šādiem pārkāpumiem, vēršot sankcijas pret šo iestādi vai īpašumu.

40. Pirmais jautājums ir par to, vai direktīvas "Maksātspēja II" 155. pantā minētās "[uzņēmējā] dalībvalstī spēkā esošās tiesību normas" ietver tikai šīs direktīvas normas vai arī citu Savienības tiesību aktu normas. Lai atbildētu uz šo jautājumu, tagad aplūkošu direktīvas "Maksātspēja II" 155. pantu saistībā ar citām šīs direktīvas normām, ar kurām šī tiesību norma ir saistīta.

2. Direktīvas "Maksātspēja II" 155. pants un finanšu uzraudzība

41. Papildus I sadaļas III nodaļā ("Uzraudzības iestādes un vispārīgi noteikumi") ietvertajam vispārīgajam regulējumam, kas attiecas uz apdrošināšanas darbības uzraudzību, ir arī konkrētāka tiesību norma, kurā lietots jēdziens "finanšu uzraudzība". No šīs direktīvas 30. panta 2. punkta izriet, ka "finanšu uzraudzībā" ietilpst uzdevums pārbaudīt apdrošināšanas un pārapdrošināšanas sabiedrības visu uzņēmējdarbību, tās maksātspēju, tehnisko rezervju izveidošanu, tās aktīvus un izmantojamo pašu kapitālu saskaņā ar piederības dalībvalsts noteikumiem vai praksi atbilstīgi Savienības mērogā pieņemtiem noteikumiem [7].

42. 30. panta 1. punktā paredzēts, ka "par apdrošināšanas [..] sabiedrību finanšu uzraudzību, ietverot darījumus, ko tās veic ar filiāļu palīdzību vai izmantojot pakalpojumu sniegšanas brīvību, atbild vienīgi piederības dalībvalsts". Savukārt direktīvas "Maksātspēja II" 30. panta 3. punktā

[7] Šīs tiesību normas saturs tika grozīts ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2025/2 (2024. gada 27. novembris), ar ko groza Direktīvu 2009/138/EK attiecībā uz proporcionalitāti, uzraudzības kvalitāti, pārskatu sniegšanu, ilgtermiņa garantiju pasākumiem, makroprudenciālajiem instrumentiem, ilgtspējas riskiem un grupas un pārrobežu līmeņa uzraudzību un groza Direktīvas 2002/87/EK un 2013/34/ES. Pašlaik šajā normā ir paredzēts, ka finanšu uzraudzība ietver arī apdrošināšanas sabiedrības pārvaldes sistēmas pārbaudi. Tomēr šis grozījums nemaina normas būtību. Turklāt grozījums nav piemērojams pamatlietā *ratione temporis*.

noteikts, ka gadījumā, ja kādas citas dalībvalsts – kas nav piederības dalībvalsts – uzraudzības iestādēm ir iemesls uzskatīt, ka apdrošināšanas sabiedrības darbība varētu ietekmēt tās finanšu stāvokļa stabilitāti, tās informē uzraudzības iestādes minētās sabiedrības piederības dalībvalstī.

43. No sistēmiskās interpretācijas skatpunkta rodas jautājums par saistību starp direktīvas "Maksātspēja II" 30. panta 1. un 3. punktu, kuros noteikts, kā jārīkojas piederības dalībvalsts un uzņēmējas dalībvalsts uzraudzības iestādēm tad, ja tās konstatē pārkāpumus saistībā ar "finanšu uzraudzību" šīs tiesību normas izpratnē ("piederības dalībvalsts ekskluzīvā atbildība"), no vienas puses, un šīs direktīvas 155. pantu, kas attiecas uz to, kā rīkoties, ja tiek konstatēts, ka apdrošināšanas sabiedrība neievēro uzņēmējā dalībvalstī spēkā esošās tiesību normas, no otras puses.

44. Tā kā direktīvas "Maksātspēja II" 30. panta 1. un 3. punkts nosaka piederības dalībvalsts un uzņēmējas dalībvalsts uzraudzības iestāžu pienākumus un pilnvaras gadījumos, kad apdrošināšanas darbībai ir pārrobežu raksturs, šīs direktīvas 155. pantam – kurā tāpat aplūkota šī problemātika – būtu jāattiecas uz cita veida situācijām. Pretējā gadījumā vienā tiesību aktā būtu normas, kas vienu un to pašu jautājumu regulētu atšķirīgi.

45. Tiesas judikatūrā ir atrodamas norādes, lai atbildētu uz jautājumu par attiecību starp direktīvas "Maksātspēja II" 30. panta piemērošanas jomu un tās 155. panta piemērošanas jomu. Spriedumā lietā Komisija/Itālija [8] Tiesai bija iespēja aplūkot analogas direktīvas "Maksātspēja II" priekšteces normas.

46. Direktīvas 92/49/EEK [9] 9. panta 1. punktā bija paredzēts, ka par apdrošināšanas uzņēmumu finanšu uzraudzību, tostarp par darījumiem, ko tas veic caur filiālēm vai izmantojot pakalpojumu sniegšanas brīvību, atbild vienīgi piederības dalībvalsts. Šis formulējums ("atbild vienīgi piederības dalībvalsts") ir atrodams arī direktīvas "Maksātspēja II" 30. panta 1. punktā. Turklāt saskaņā ar pēdējā minētajā direktīvā ietverto atbilstības tabulu tās 30. pants atbilst Direktīvas 92/49 9. pantam.

47. Savukārt Direktīvas 92/49 40. pants būtībā atbilda direktīvas "Maksātspēja II" 155. pantam. Saskaņā ar pēdējā minētajā direktīvā ietverto atbilstības tabulu tās 155. pants patiešām atbilst Direktīvas 92/49 40. pantam.

48. Proti, Direktīvas 92/49 40. panta 3.–5. punktā paredzēts risinājums, kas ir analogs tam, kurš pašlaik ietverts direktīvas "Maksātspēja II" 155. panta 1.–3. punktā. Savukārt Direktīvas 92/49 40. panta 7. punkts atbilda direktīvas "Maksātspēja II" 155. panta 5. punkta saturam. Abās tiesību normās – ar līdzīgu formulējumu – paredzēts, ka tiesību normas, ar kurām uzņēmējai dalībvalstij noteikts pienākums paziņot piederības dalībvalstij par to, ka apdrošināšanas sabiedrība neievēro pirmajā minētajā valstī spēkā esošās tiesību normas (t.i., direktīvas "Maksātspēja II" 155. panta 1., 2. un 3. punkts un Direktīvas 92/49 40. panta 3.–5. punkts), neietekmē dalībvalstu pilnvaras sodīt apdrošināšanas sabiedrības par to teritorijā spēkā esošo tiesību normu pārkāpumiem.

[8] Spriedums, 2009. gada 28. aprīlis, Komisija/Itālija (C-518/06, EU:C:2009:270).

[9] Padomes Direktīva 92/49/EEK (1992. gada 18. jūnijs) par normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu attiecībā uz tiešo apdrošināšanu, kas nav dzīvības apdrošināšana, ar kuru groza Direktīvu 73/239/EEK un Direktīvu 88/357/EEK (Trešā nedzīvības apdrošināšanas direktīva) (OV 1992, L 228, 1. lpp.).

49. Lietā, kurā pasludināts spriedums Komisija/Itālija [10], Komisija tostarp pārmeta Itālijai Direktīvas 92/49 9. panta pārkāpumu, jo šī dalībvalsts esot kontrolējusi veidu, kādā citās valstīs iedibinātie apdrošināšanas uzņēmumi, kuri darbojas Itālijā, aprēķināja savas apdrošināšanas prēmijas, un uzlikusi sodus šādiem uzņēmumiem.

50. Savā spriedumā Tiesa minēto iebildumu noraidīja. Tiesa ir paskaidrojusi, ka Direktīvas 92/49 9. pantā noteikts princips, saskaņā ar kuru finanšu uzraudzību veic dalībvalsts, kurā iedibināts apdrošināšanas uzņēmums [11]. Tiesa minētajā spriedumā arī apstiprināja, ka piederības dalībvalstij ir ekskluzīva kompetence veikt šādu uzraudzību.

51. Turpinājumā – attiecībā uz Itālijas Republikas rīcību, kurā Komisija saskatīja Savienības tiesību pārkāpumus, – Tiesa precizēja, ka Direktīvas 92/49 9. pantā ir noteikts, ko "it īpaši" ietver finanšu uzraudzība. Vienlaikus Tiesa uzsvēra, ka "finanšu uzraudzība" neattiecas uz uzraudzību pār apdrošināšanas uzņēmumu komercdarbību [12].

52. Visbeidzot Tiesa *obiter dictum* piebilda, ka saistībā ar Direktīvas 92/49 40. pantu pietiek ar konstatējumu, pirmkārt, ka Komisija nav pārmetusi Itālijas Republikai, ka tā nebija izpildījusi pienākumus, kas izklāstīti šī panta 3.–5. punktā [13]. Otrkārt, Tiesa norādīja, ka Direktīvas 92/49 40. panta 7. punktā ir atzītas uzņēmējas dalībvalsts tiesības sodīt par pārkāpumiem, kas izdarīti tās teritorijā [14].

53. Tomēr no šī pēdējā konstatējuma ir grūti izdarīt galīgos secinājumus attiecībā uz izskatāmo lietu. Kā atzinusi pati Tiesa, Komisija nebija pārmetusi Itālijas Republikai Direktīvas 92/49 40. panta pārkāpumu. Tomēr minētais konstatējums varētu likt domāt, ka kontrole pār apdrošināšanas prēmiju aprēķināšanas veidu nebija finanšu uzraudzība šīs direktīvas 9. panta izpratnē un ka par apdrošināšanas uzņēmuma šajā ziņā izdarītajiem pārkāpumiem uzņēmējai dalībvalstij bija jāpiemēro sodi saskaņā ar šīs pašas direktīvas 40. panta 7. punktu.

54. Tomēr jāuzsver, ka lietā, kurā pasludināts spriedums Komisija/Itālija [15], aplūkotais "pārkāpums" neattiecās uz citā dalībvalstī iedibināta apdrošināšanas uzņēmuma Itālijas teritorijā izdarītu Direktīvas 92/49 normu pārkāpumu. Proti, ar šo direktīvu nebija veikta saskaņošana apdrošināšanas prēmiju apmēra jautājumos [16]. Citiem vārdiem, ja Tiesas spriedums būtu jāsaprot tādējādi, ka saskaņā ar Direktīvas 92/49 40. panta 7. punktu Itālijas Republikai bija tiesības sodīt par tādas valsts tiesību normas pārkāpumiem, kas attiecas uz prēmiju aprēķināšanas veidu, šajā gadījumā runa bija par tādas tiesību normas pārkāpumu, kas attiecas uz šajā direktīvā nereglamentētu jautājumu.

55. Šādi interpretēts, spriedums Komisija/Itālija [17] sniegtu vērtīgas norādes par saistību starp direktīvas "Maksātspēja II" 30. pantu ("finanšu uzraudzība") un tās 155. pantu. Tas būtu arī noderīgs, lai noteiktu pēdējās minētās normas materiālo piemērošanas jomu. Proti, tas varētu likt secināt, ka – atšķirībā no "finanšu uzraudzības" direktīvas "Maksātspēja II" 30. panta izpratnē – šīs

[10] Spriedums, 2009. gada 28. aprīlis, Komisija/Itālija (C-518/06, EU:C:2009:270).

[11] Skat. spriedumu, 2009. gada 28. aprīlis, Komisija/Itālija (C-518/06, EU:C:2009:270, 116. punkts).

[12] Skat. spriedumu, 2009. gada 28. aprīlis, Komisija/Itālija (C-518/06, EU:C:2009:270, 116. punkts).

[13] Skat. spriedumu, 2009. gada 28. aprīlis, Komisija/Itālija (C-518/06, EU:C:2009:270, 120. punkts).

[14] Skat. spriedumu, 2009. gada 28. aprīlis, Komisija/Itālija (C-518/06, EU:C:2009:270, 116. punkts).

[15] Spriedums, 2009. gada 28. aprīlis, Komisija/Itālija (C-518/06, EU:C:2009:270).

[16] Skat. spriedumu, 2009. gada 28. aprīlis, Komisija/Itālija (C-518/06, EU:C:2009:270, 105. un 106. punkts).

[17] Spriedums, 2009. gada 28. aprīlis, Komisija/Itālija (C-518/06, EU:C:2009:270).

direktīvas 155. panta gadījumā runa var būt ne tikai par šīs direktīvas normu pārkāpumiem, bet arī par citām uzņēmējā dalībvalstī spēkā esošajām normām attiecībā uz apdrošināšanas sabiedrību komercdarbību, kas neietilpst minētās direktīvas piemērošanas jomā.

56. Tomēr prejudiciālie jautājumi šajā lietā nav tik tālejoši. Proti, tie neattiecas uz uzraudzību pār uzņēmējā dalībvalstī spēkā esošo tiesību normu ievērošanu. Šie jautājumi attiecas uz Savienības tiesību normu, proti, *PRIIP* regulas un *IDD* direktīvas, ievērošanas uzraudzību un pilnvarām sodīt par uzņēmējas dalībvalsts teritorijā pieļautiem šo tiesību normu pārkāpumiem. Tāpēc būtu jāpārbauda, vai secinājumus, ko varētu izdarīt no sprieduma Komisija/Itālija [18], apstiprina analīze par saistību starp direktīvas "Maksātspēja II" 155. pantu, no vienas puses, un *PRIIP* regulu un *IDD* direktīvu, no otras puses.

3. "PRIIP" regula

57. *PRIIP* regulā ir paredzēti vienoti noteikumi par pamatinformācijas dokumenta, kas jāizstrādā *PRIIP* izveidotājiem, formātu un saturu un vienoti noteikumi par pamatinformācijas dokumenta nodrošināšanu privātiem ieguldītājiem (1. pants). Šo regulu piemēro *PRIIP* izveidotājiem un personām, kas sniedz konsultācijas par *PRIIP* vai pārdod tos (2. panta 1. punkts).

58. Turklāt jēdziens "kompetentās iestādes" *PRIIP* regulā ir definēts kā valsts iestādes, ko dalībvalstis norīkojušas, lai tās uzraudzītu prasības, kas ar šo regulu tiek uzliktas *PRIIP* izveidotājiem un personām, kas sniedz informāciju par *PRIIP* vai pārdod tos (4. panta 8. punkts).

59. *PRIIP* regulas 22. un nākamajos pantos ir reglamentēti administratīvie sodi un citi pasākumi, kas piemērojami par šīs regulas normu pārkāpumiem. Savukārt šajā regulā nav normas, kas tieši regulētu jautājumu par piederības dalībvalsts un uzņēmējas dalībvalsts iestāžu kompetences un pilnvaru norobežošanu attiecībā uz šīs regulas normu ievērošanas uzraudzību.

60. Ir taisnība, ka *PRIIP* regula ietver normas, kas attiecas uz dalībvalstu pienākumiem un pilnvarām attiecībā uz šīs regulas piemērošanas jomā ietilpstošo apdrošināšanas produktu tirgus uzraudzību. Runa ir par šīs regulas III nodaļu "Tirgus uzraudzība un produkta intervences pilnvaras", kurā ir ietverts tās 15.–18. pants.

61. *PRIIP* regulas 15. panta 2. punktā noteikts, ka "kompetentās iestādes uzrauga to apdrošināšanas ieguldījumu produktu tirgu, kurus tirgo, izplata vai pārdod *to* dalībvalstī vai no *tās*" (15. panta 2. punkts) [19]. No šīs regulas 17. panta 1. punkta turklāt izriet, ka "kompetentā iestāde *dalībvalstī* vai *no tās* var aizliegt vai ierobežot [darbības ar apdrošināšanas ieguldījumu produktiem un kādu noteiktu apdrošināšanas vai pārapdrošināšanas sabiedrību darbības veidu vai praksi finanšu jomā]".

62. Tomēr šķiet, ka šī uzraudzība neattiecas uz *PRIIP* regulā vai Savienības tiesību aktos tieši noteikto pienākumu izpildi. Proti, saskaņā ar šīs regulas 17. panta 2. punkta b) apakšpunktu tās 17. panta 1. punktā minētās darbības var veikt, ja iestādei ir pamatots pierādījums, ka esošās Savienības tiesību aktu regulatīvās prasības, kas piemērojamas apdrošināšanas ieguldījumu produktam, darbībai vai praksei, pietiekami nenovērš kompetento iestāžu identificētos riskus.

[18] Spriedums, 2009. gada 28. aprīlis, Komisija/Itālija (C-518/06, EU:C:2009:270).

[19] Mans izcēlums.

Tātad runa ir par apdrošināšanas produktu tirgus uzraudzību un iespējamu intervenci, kas nepieciešama, ņemot vērā uzraudzības iestādes konstatētos trūkumus Savienības tiesiskajā regulējumā.

63. Tāpēc atbilde uz jautājumu par to, kā notiek piederības dalībvalsts un uzņēmējas dalībvalsts iestāžu kompetences un pilnvaru norobežošana attiecībā uz *PRIIP* regulas normu ievērošanas uzraudzību, būtu jāmeklē ārpus šīs regulas.

64. Pašā *PRIIP* regulā nekas neliedz secināt, ka šo kompetenču un pilnvaru norobežošana ir noteikta direktīvas "Maksātspēja II" normās. Vēl jo vairāk – *PRIIP* regulas 3. panta 2. punktā noteikts, ka tad, ja uz *PRIIP* izveidotājiem, uz kuriem attiecas šī regula, attiecas arī direktīva "Maksātspēja II", piemēro gan šo regulu, gan minēto direktīvu. Tādējādi regula paredz abu tiesību aktu vienlaicīgu piemērošanu noteiktai tādu subjektu kategorijai, kuri izstrādā un izveido regulas piemērošanas jomā ietilpstošos apdrošināšanas produktus. Runa ir arī par apdrošināšanas sabiedrībām [20], uz kurām attiecas direktīva "Maksātspēja II".

4. "IDD" direktīva

65. *IDD* direktīvā ir izklāstīti noteikumi par apdrošināšanas un pārapdrošināšanas izplatīšanas darbību sākšanu un veikšanu Savienībā [21]. Direktīva nosaka pienākumus gan apdrošināšanas starpniekiem, gan apdrošināšanas sabiedrībām [22]. Turklāt iesniedzējtiesas prejudiciālie jautājumi ir balstīti uz pieņēmumu, ka *NOVIS* kā apdrošināšanas sabiedrība ir pārkāpusi tiesību normas, ar kurām šīs direktīvas normas transponētas Čehijas tiesībās [23].

66. Atšķirībā no *PRIIP* regulas *IDD* direktīvā ir normas par to, kā rīkoties gadījumos, ja apdrošināšanas starpnieks izdara pārkāpumus, veicot darbības citā dalībvalstī saskaņā ar pakalpojumu sniegšanas brīvību vai brīvību veikt uzņēmējdarbību [iedibinājumbrīvību]. Runa ir par šīs direktīvas 4.–9. pantu. Šie panti ir uzbūvēti līdzīgi direktīvas "Maksātspēja II" 155. pantam.

67. Proti, *IDD* direktīvā paredzēts, ka uzņēmējas dalībvalsts iestādes, kas konstatē pārkāpumu, vispirms par to informē piederības dalībvalsts iestādes [24]. Ja, neraugoties uz piederības dalībvalsts veiktajiem pasākumiem vai tādēļ, ka minētie pasākumi izrādās neatbilstīgi vai netiek veikti, apdrošināšanas starpnieks turpina rīkoties tādā veidā, kas nepārprotami kaitē uzņēmējas dalībvalsts patērētāju interesēm vai apdrošināšanas un pārapdrošināšanas tirgu pienācīgai darbībai, uzņēmējas dalībvalsts kompetentā iestāde var veikt atbilstīgus pasākumus, lai novērstu turpmākas nelikumības [25].

[20] Skat. *PRIIP* regulas 12. apsvērumu, kurā paskaidrots, ka *PRIIP* izveidotāji citastarp ir apdrošināšanas sabiedrības.

[21] *IDD* direktīvas 1. panta 1. punkts.

[22] Skat., piemēram, *IDD* direktīvas 18. pantu, kurā noteikts, kāda informācija apdrošināšanas starpniekam un apdrošināšanas sabiedrībai jāsniedz klientam pirms apdrošināšanas līguma noslēgšanas. Turklāt direktīvas 20. pantā "apdrošināšanas izplatītājiem" noteikti pienākumi saistībā ar to, ka klientam sniedzamai informācijai par apdrošināšanas produktu jāatbilst klienta prasībām un vajadzībām. Jēdziens "apdrošināšanas izplatītājs" saskaņā ar šīs direktīvas 2. panta 1. punkta 8. apakšpunktu ietver apdrošināšanas starpniekus, apdrošināšanas papildpakalpojuma starpniekus un apdrošināšanas sabiedrības.

[23] Skat. šo secinājumu 10. un 11. punktu.

[24] Par šiem risinājumiem skat. tostarp Audigier, I., "Insurance Distribution Directive and Cross-Border Activities by Insurance Intermediaries in the EU", no: Marano, P., un Noussia, K., (red.), *Insurance Distribution Directive. A Legal Analysis*, Springer, Kāma, 2020, 19.–22. lpp.

[25] *IDD* direktīvas 5. panta 2. punkts un 8. panta 3. punkts.

68. *IDD* direktīvas normas par kompetences sadalījumu starp piederības dalībvalsti un uzņēmēju dalībvalsti attiecas uz pārkāpumiem, ko izdarījuši apdrošināšanas, pārapdrošināšanas vai apdrošināšanas papildpakalpojuma starpnieki. Savukārt šo normu piemērošanas joma neietver apdrošināšanas sabiedrības.

69. Tādējādi *IDD* direktīvā apdrošināšanas sabiedrībām ir noteikti pienākumi, kas ir analogi tiem, kuri tajā noteikti apdrošināšanas starpniekiem [26]. Savukārt šajā direktīvā nav reglamentēts piederības dalībvalsts un uzņēmējas dalībvalsts iestāžu kompetences un pilnvaru sadalījums attiecībā uz apdrošināšanas sabiedrību darbības uzraudzību.

70. Tomēr šajā kontekstā būtu jānorāda, ka *IDD* direktīvā (attiecībā uz apdrošināšanas starpniekiem) un direktīvā "Maksātspēja II" (attiecībā uz apdrošināšanas sabiedrībām) līdzīgi ir regulēts jautājums par piederības dalībvalsts un uzņēmējas dalībvalsts iestāžu pilnvarām uzraudzīt attiecīgi apdrošināšanas starpnieku un apdrošināšanas sabiedrību darbību.

71. Tādējādi varētu apgalvot, ka Savienības likumdevēja nodoms bija noteikt līdzīgus risinājumus attiecībā uz to pienākumu izpildes uzraudzību, kuri izriet no *IDD* direktīvas attiecībā uz starpniekiem saskaņā ar minēto direktīvu, un attiecībā uz direktīvā "Maksātspēja II" apdrošināšanas sabiedrībām paredzēto pienākumu izpildes uzraudzību. Šāds risinājums ļautu dalībvalstīm izraudzīties vienas un tās pašas iestādes, lai uzraudzītu, vai visi subjekti, kuriem *IDD* direktīvā noteikti pienākumi, ievēro šos pienākumus. Tas nozīmētu, ka direktīvas "Maksātspēja II" 155. pants ir piemērojams dalībvalstu iestāžu veiktajai uzraudzībai arī tiktāl, cik tas attiecas uz *IDD* direktīvas normu ievērošanas uzraudzību.

72. No direktīvas "Maksātspēja II" 155. panta sistēmiskās interpretācijas izrietošie secinājumi vēl jāsalīdzina ar secinājumiem, kas izdarāmi no šīs normas teleoloģiskās interpretācijas.

5. Teleoloģiskā interpretācija

73. Direktīvas "Maksātspēja II" 155. pants ietilpst šīs direktīvas nodaļā, kas atbilstoši tās nosaukumam attiecas uz tiesībām veikt uzņēmējdarbību [iedibinājumtiesībām] un pakalpojumu sniegšanas brīvību. Runa ir ne tikai par pašu piekļuvi citu dalībvalstu – kas nav piederības dalībvalsts – tirgiem, bet arī par ikdienas darbības veikšanu šo dalībvalstu teritorijā.

74. Turklāt no direktīvas "Maksātspēja II" 11. apsvēruma izriet, ka tā ir *būtisks iekšējā tirgus izveides instruments*, tāpēc apdrošināšanas sabiedrībām, kas ir licencētas savās piederības dalībvalstīs, būtu jāatļauj visā Savienībā veikt darbību, atverot filiāles vai sniedzot pakalpojumus. Tālāk šajā apsvērumā norādīts, ka "tādēļ ir lietderīgi veikt šādu saskaņošanu, kas ir vajadzīga un pietiekama, lai panāktu licenču un uzraudzības sistēmu savstarpēju atzīšanu, un tādējādi panāktu vienotu licencēšanu, kura ir spēkā visā Kopienā un ļauj sabiedrības uzraudzību īstenot piederības dalībvalstij".

75. Tajā pašā laikā piederības dalībvalsts veiktas regulēšanas un uzraudzīšanas galvenais mērķis ir izklāstīts 16. apsvērumā. Tā ir pietiekama apdrošinājuma ņēmēju un apdrošināšanas atlīdzības saņēmēju aizsardzība. Lai nodrošinātu pienācīgu aizsardzību šīm subjektu grupām, uzraudzība būtu jāveic ne tikai apdrošināšanas sabiedrības piekļuves citas dalībvalsts tirgum posmā, bet arī tad, kad būtu jākontrolē šīs sabiedrības ikdienas darbība un jānodrošina, ka tās atbilst konkrētajās dalībvalstīs spēkā esošajām tiesību normām.

[26] Skat. šo secinājumu 65. punktu.

76. No tā izriet, ka direktīvas "Maksātspēja II" 155. panta teleoloģiskā interpretācija arī liecina par labu interpretācijai, saskaņā ar kuru šī tiesību norma ir piemērojama situācijā, kad uzņēmējas dalībvalsts uzraudzības iestāde uzrauga, vai citas dalībvalsts apdrošināšanas sabiedrība ievēro citos Savienības tiesību aktos attiecībā uz šādu sabiedrību komercdarbību paredzētos pienākumus, ciktāl minētajos tiesību aktos nav paredzēts atšķirīgs risinājums.

6. Secinājums par pirmo jautājumu

77. Ņemot vērā direktīvas "Maksātspēja II" 155. panta gramatisko interpretāciju [27], ko atbalsta no sistēmiskās [28] un teleoloģiskās interpretācijas [29] izrietošie secinājumi, es uzskatu, ka uz pirmo jautājumu jāatbild apstiprinoši. Tāpēc ierosinu uz šo jautājumu atbildēt, ka direktīvas "Maksātspēja II" 155. pants jāinterpretē tādējādi, ka tas ir piemērojams arī tad, ja uzņēmējas dalībvalsts uzraudzības iestāde uzrauga to, kā citas dalībvalsts apdrošināšanas sabiedrība pilda *PRIIP* regulā vai *IDD* direktīvā paredzētos pienākumus.

B. Par otro prejudiciālo jautājumu

78. Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai direktīvas "Maksātspēja II" 155. pants jāinterpretē tādējādi, ka uzņēmējas dalībvalsts uzraudzības iestādēm ir pienākums vispirms izmantot šā direktīvas panta 1., 2. un 3. punktā paredzētās informēšanas un korektīvo pasākumu veikšanas procedūras – arī tad, ja tiek piemēroti administratīvie sodi minētā direktīvas panta 5. un 6. punkta izpratnē par *PRIIP* regulā vai *IDD* direktīvā paredzēto pienākumu neizpildi šīs dalībvalsts teritorijā.

79. Otro prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa uzdod gadījumam, ja Tiesa uz pirmo jautājumu atbildētu apstiprinoši, proti, ka direktīvas "Maksātspēja II" 155. pants piemērojams arī tad, ja uzņēmējas dalībvalsts uzraudzības iestāde uzrauga, vai citas dalībvalsts apdrošināšanas sabiedrība ievēro *PRIIP* regulā vai *IDD* direktīvā paredzētos pienākumus. No pirmā jautājuma analīzes izriet, ka uz to būtu jāatbild apstiprinoši. Tāpēc izvērtēšu arī otro jautājumu.

80. Vispirms jānorāda, ka otrais jautājums balstīts uz pieņēmumu, ka sodi, kas uzlikti *NOVIS* un apstrīdēti pamatlietā, ir "sodi" direktīvas "Maksātspēja II" 155. panta 5. un 6. punkta izpratnē.

81. Taču otrais jautājums jāizskata galvenokārt no direktīvas "Maksātspēja II" 155. panta 5. punkta skatpunkta. Proti, šī tiesību norma attiecas uz uzņēmējas dalībvalsts pilnvarām uzlikt sodus par tās teritorijā izdarītiem pārkāpumiem. Savukārt šīs direktīvas 155. panta 6. punkts, šķiet, apstiprina 5. punktā noteikto principu un uzsver iespēju uzlikto sodu izpildi vērst uz apdrošināšanas sabiedrības īpašumu, kas atrodas šīs dalībvalsts teritorijā.

82. No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka *NOVIS* tika sodīta par *PRIIP* regulas un *IDD* direktīvas normu pārkāpumiem [30]. Tāpēc, lai atbildētu uz otro prejudiciālo jautājumu, analizēšu, pirmkārt, šīs regulas un šīs direktīvas normas, kas attiecas uz administratīvo sankciju un sodu uzlikšanu par šo tiesību aktu normu pārkāpumiem. Pēc tam analizēšu direktīvas "Maksātspēja II" normas, uz kurām tieši attiecas otrais jautājums.

[27] Skat. šo secinājumu 24. punktu.

[28] Skat. šo secinājumu 55. un 71. punktu.

[29] Skat. šo secinājumu 76. punktu.

[30] Skat. šo secinājumu 10. un 11. punktu.

1. Administratīvās sankcijas un sodi par PRIIP regulas un IDD direktīvas normu pārkāpumiem

83. Jautājums par administratīviem sodiem un citiem pasākumiem, kas piemērojami par *PRIIP* regulas normu pārkāpumiem, ir reglamentēts tās 22. pantā.

84. No *PRIIP* regulas 22. panta 1. punkta izriet, ka, "neskarot kompetento iestāžu uzraudzības pilnvaras", ar šo regulu dalībvalstīm noteikts pienākums paredzēt administratīvus sodus un pasākumus, ko piemēro šīs regulas pārkāpumu gadījumos, un veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka tie tiek piemēroti. Savukārt regulas 23. pantā paredzēts, ka kompetentās iestādes savas pilnvaras uzlikt sodus saskaņā ar šo regulu un valsts tiesību aktiem izmanto: tieši, sadarbībā ar citām iestādēm, uz savu atbildību deleģējot savas pilnvaras šādām iestādēm vai vēršoties kompetentajās tiesu iestādēs.

85. Čehijas uzraudzības iestāde tieši uzlika sodu *NOVIS* tostarp par *PRIIP* regulas 6. panta 1. punktā un 8. panta 3. punktā paredzēto pienākumu neizpildi[31]. Regulas 24. panta 1. punktā noteikts, ka šo pantu citastarp piemēro *PRIIP* regulas 6. panta un 8. panta 3. punkta pārkāpumiem.

86. Turklāt no *PRIIP* regulas 24. panta 2. punkta izriet, ka "kompetentās iestādes ir pilnvarotas saskaņā ar valsts tiesību aktiem piemērot vismaz [šajā tiesību normā minētos] administratīvos sodus un pasākumus". Šo pasākumu vidū ir "rīkojums, kas aptur *PRIIP* tirgvedību" (24. panta 2. punkta b) apakšpunkts) un "administratīvi naudas sodi" (24. panta 2. punkta e) apakšpunkts).

87. *PRIIP* regulas 24. apsvērumā precizēta šīs regulas 24. panta nozīme, ciktāl tas attiecas uz kompetento iestāžu noteiktajiem pasākumiem. Minētajā apsvērumā paredzēts, ka ar šo regulu neievieš pielaidi, ar ko *PRIIP* atļauj pārdot vai tirgot privātiem ieguldītājiem pāri robežām un negroza esošos pielaides noteikumus. Atbilstoši šim apsvērumam regula negroza arī pienākumu sadali starp esošajām kompetentajām iestādēm saskaņā ar esošajiem pielaides noteikumiem. Toties "tās dalībvalsts kompetentajai iestādei, kurā *PRIIP* tiek tirgots, vajadzētu būt atbildīgai par minētā *PRIIP* tirdzniecības uzraudzību. Tās dalībvalsts kompetentajai iestādei, kurā produkts tiek tirgots, vienmēr vajadzētu būt tiesībām apturēt *PRIIP* tirdzniecību *tās teritorijā* gadījumos, ja konstatēta neatbilstība šai regulai"[32]. Nav iemesla pieņemt, ka citādi būtu attiecībā uz "administratīviem sodiem", kas dalībvalstu kompetentajām iestādēm "jābūt pilnvarotām" uzlikt saskaņā ar regulas 24. panta 2. punktu. Attiecībā uz pārkāpumiem, kas izdarīti uzņēmējas dalībvalsts teritorijā, uzņēmējas dalībvalsts izraudzītajai kompetentajai iestādei vajadzētu būt iespējai tieši piemērot administratīvus sodus.

88. Tādējādi *PRIIP* regulā paredzēts, ka, ciktāl jautājums par dalībvalstu iestāžu uzraudzības kompetences un pilnvaru sadalījumu kā tāds šajā regulā nav tieši reglamentēts[33], dalībvalstij, kuras teritorijā ir pieejams attiecīgais apdrošināšanas produkts, vajadzētu būt iespējai reaģēt uz šajā teritorijā izdarītajiem pārkāpumiem. Šķiet, ka šāda dalībvalsts reakcija, raugoties no šīs regulas skatpunkta un ņemot vērā tās 24. apsvērumā ietvertos paskaidrojumus, "neskar kompetento iestāžu uzraudzības pilnvaras".

[31] Skat. šo secinājumu 10. punktu.

[32] Mans izcēlums.

[33] Saskaņā ar manu pirmā jautājuma analīzi šo aspektu reglamentē direktīvas "Maksātspēja II" normas, ciktāl šāda uzraudzība attiecas uz apdrošināšanas sabiedrībām. Skat. šo secinājumu 63. un 64. punktu.

89. No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka *NOVIS* tika sodīta arī par *IDD* direktīvas normu pārkāpumiem [34]. Attiecībā uz sodīšanu par pārkāpumiem šajā direktīvā ir paredzēti tādi paši risinājumi kā *PRIIP* regulā.

90. Proti, no *IDD* direktīvas 31. panta 1. punkta izriet, ka, "neskarot kompetento iestāžu uzraudzības pilnvaras un dalībvalstu tiesības paredzēt un noteikt krimināl sodus, dalībvalstis nodrošina, ka to kompetentās iestādes var piemērot administratīvos sodus un citus pasākumus, kas piemērojami par visiem to valsts noteikumu pārkāpumiem, ar kuriem īsteno šo direktīvu, un veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to īstenošanu". Atbilstoši *IDD* direktīvas 31. panta 3. punktam kompetentās iestādes īsteno savas izmeklēšanas pilnvaras un pilnvaras piemērot sankcijas saskaņā ar to valsts tiesisko regulējumu kādā no šiem veidiem: tieši, sadarbībā ar citām iestādēm vai iesniedzot pieteikumu kompetentajās tiesu iestādēs. Tādējādi šī tiesību norma pieļauj, ka uzņēmēja dalībvalsts tieši piemēro sodus par direktīvas normu pārkāpumu.

91. No *PRIIP* regulas 22. panta un *IDD* direktīvas 31. panta analīzes izriet, ka abi šie tiesību akti paredz, ka, "neskarot kompetento iestāžu uzraudzības pilnvaras", dalībvalstīm jāparedz administratīvi sodi un pasākumi, kas piemērojami par šo tiesību aktu normu pārkāpumiem, un jāveic visi vajadzīgie pasākumi, lai nodrošinātu to izpildi.

92. Ņemot vērā manis ierosināto atbildi uz pirmo prejudiciālo jautājumu, uzraudzības kompetences un pilnvaru sadalījums starp piederības un uzņēmējas dalībvalsts iestādēm ir noteikts direktīvā "Maksātspēja II". Tātad atliek pārbaudīt, vai – arī no šīs pēdējās minētās direktīvas skatpunkta – pienākums un pilnvaras sodīt par *PRIIP* regulas un *IDD* direktīvas normu pārkāpumiem faktiski var tikt īstenotas, neizmantojot direktīvas "Maksātspēja II" 155. panta 1.–3. punktā paredzēto procedūru un turklāt "neskarot kompetento iestāžu uzraudzības pilnvaras", uz kurām ir atsauce šajā direktīvā.

2. Uzņēmējas dalībvalsts veiktie pasākumi un direktīva "Maksātspēja II"

93. Šī analīzes daļa būtu jāsāk ar šādu apsvērumu: direktīvas "Maksātspēja II" 155. pantā ir divas normas, kurās noteikts, ka "šā panta 1., 2. un 3. punkts neietekmē [dalībvalstu] pilnvaras", kas noteiktas šajās normās. Tās ir šīs direktīvas 155. panta 4. un 5. punkts.

94. Tiesai vēl nav bijusi iespēja interpretēt šīs tiesību normas. Tomēr Tiesas judikatūra par direktīvas "Maksātspēja II" priekšteci sniedz vērtīgas norādes šo tiesību normu interpretācijai.

95. Prejudiciālā jautājuma lietā *Onix Asigurări* [35] mērķis bija noskaidrot, vai Direktīvas 92/49 40. panta 6. punkts neļauj uzņēmējas dalībvalsts uzraudzības iestādēm ar mērķi aizsargāt apdrošināto personu un personu, kam var būt tiesības uz attiecīgo apdrošināšanas segumu, intereses attiecībā uz citā dalībvalstī iedibinātu apdrošināšanas uzņēmumu steidzami izdot rīkojumu, ar kuru liegts slēgt jaunus līgumus tās teritorijā. Šāds rīkojums bija pamatots ar to, ka jau sākotnēji vai arī vēlāk nebija izpildīta kāda no prasībām, lai varētu izdot licenci veikt attiecīgo uzņēmējdarbību, piemēram, prasība par tās personas reputāciju, kurai ir organizatoriskas un kapitāla saiknes ar apdrošināšanas sabiedrību [36].

[34] Skat. šo secinājumu 11. punktu.

[35] Spriedums, 2017. gada 27. aprīlis, *Onix Asigurări* (C-559/15, EU:C:2017:316).

[36] Spriedums, 2017. gada 27. aprīlis, *Onix Asigurări* (C-559/15, EU:C:2017:316, 36. punkts).

96. Direktīvas 92/49 40. panta 6. punktā bija paredzēts risinājums, kas ir līdzīgs tam, kas šobrīd ietverts direktīvas "Maksātspēja II" 155. panta 4. punktā. Proti, atbilstoši pirmajai minētajai tiesību normai "šā panta 3., 4. un 5. punkta noteikumi neietekmē attiecīgās dalībvalsts pilnvaras ārkārtējās situācijās, lai tās varētu veikt vajadzīgos pasākumus nolūkā novērst pārkāpumus savā teritorijā. Tas ietver arī iespēju to teritorijā aizliegt apdrošināšanas uzņēmumiem slēgt jaunus apdrošināšanas līgumus".

97. Interpretējot Direktīvas 92/49 40. panta 6. punktu, Tiesa norādīja, ka šo tiesību normu nevar saprast kā tādu, kas attiecas tikai uz pasākumiem attiecībā uz pārkāpumiem, kas jau ir "izdarīti" uzņēmējas dalībvalsts teritorijā. Tiesa uzskatīja, ka šī norma jāinterpretē tādējādi, ka tā ļauj veikt pasākumus, lai novērstu pārkāpumu rašanos nākotnē [37]. Citiem vārdiem, runa ir par uzņēmējas dalībvalsts pilnvarām veikt pasākumus attiecībā uz apdrošināšanas sabiedrību pārkāpuma vai pārkāpuma riska gadījumā [38].

98. Tiesa arī norādīja, ka Direktīvas 92/49 40. pantā ir paredzētas "divas dažādas procedūras", ar kuru palīdzību pakalpojumu sniegšanas vietas dalībvalsts kompetentās iestādes "pārkāpuma" vai pārkāpuma riska gadījumā var veikt pasākumus attiecībā uz citā dalībvalstī iedibinātu apdrošināšanas sabiedrību.

99. Pirmā procedūra ir regulēta šīs direktīvas 40. panta 4. un 5. punktā. Minētajām Direktīvas 92/49 normām atbilst direktīvas "Maksātspēja II" 155. panta 2. un 3. punkts.

100. Savukārt otro procedūru reglamentēja Direktīvas 92/49 40. panta 6. punkts. Atbilstoši Tiesas atziņai: "[minētajā tiesību normā] attiecīgajai pakalpojumu sniegšanas vietas dalībvalstij, atkāpjoties no 40. panta 4. un 5. punktā minētās parastās procedūras, nav paredzēts pienākums nedz informēt par šiem pārkāpumiem piederības dalībvalsts kompetentās iestādes, nedz arī darīt tām zināmu savu nodomu veikt atbilstošus pasākumus" [39].

101. Tiesa ir sīkāk nošķirusi šīs divas procedūras, kuras reglamentē attiecīgi Direktīvas 92/49 40. panta 4. un 5. punkts un tās 40. panta 6. punkts.

102. Pirmkārt, Direktīvas 92/49 40. panta 6. punktā paredzēto procedūru var piemērot tikai ārkārtēju situāciju gadījumos, kad ir vajadzīga tūlītēja attiecīgo pasākumu veikšana [40].

103. Otrkārt, šķiet, ka Tiesa uzskatījusi, ka ar pasākumiem, kas veikti Direktīvas 92/49 40. panta 6. punktā paredzētajā procedūrā, uzņēmēja dalībvalsts nedrīkst uzurpēt pilnvaras, kas attiecīgās apdrošināšanas sabiedrības piederības dalībvalstij ir atbilstoši piederības dalībvalsts uzraudzības principam [41]. Uzņēmējas dalībvalsts veiktajiem pasākumiem ne tikai jābūt pamatotiem ar ārkārtējas situācijas esamību, bet tiem jābūt arī "tikai aizsardzības pasākumiem", lai uzņēmēja dalībvalsts, kad tā īsteno šos pasākumus, neiejauktos piederības dalībvalstij rezervētajā uzraudzības jomā. Tiesa nosprieda: "Līdz ar to [pasākumi] ir piemērojami tikai, kamēr nav pieņemts piederības dalībvalsts kompetento iestāžu lēmums, kurā [..] izdarīti secinājumi no pakalpojumu sniegšanas vietas dalībvalsts norādītajiem faktiskajiem apstākļiem [..]" [42].

[37] Spriedums, 2017. gada 27. aprīlis, *Onix Asigurări* (C-559/15, EU:C:2017:316, 39. un 40. punkts).

[38] Spriedums, 2017. gada 27. aprīlis, *Onix Asigurări* (C-559/15, EU:C:2017:316, 45. punkts).

[39] Spriedums, 2017. gada 27. aprīlis, *Onix Asigurări* (C-559/15, EU:C:2017:316, 47. punkts).

[40] Spriedums, 2017. gada 27. aprīlis, *Onix Asigurări* (C-559/15, EU:C:2017:316, 47. un 48. punkts).

[41] Spriedums, 2017. gada 27. aprīlis, *Onix Asigurări* (C-559/15, EU:C:2017:316, 49., 52. un 53. punkts).

[42] Spriedums, 2017. gada 27. aprīlis, *Onix Asigurări* (C-559/15, EU:C:2017:316, 52. punkts).

104. Piebildīšu, ka spriedumā *Onix Asigurări*[43] runa bija par piederības dalībvalsts pilnvarām izsniegt licenci un pārbaudīt, vai ir izpildīti šādas licences izsniegšanas nosacījumi. To, ka tā ir piederības dalībvalstij rezervēta joma, noteica Direktīvas 92/49 4. pants, kura normatīvais saturs ir līdzīgs direktīvas "Maksātspēja II" 14. panta saturam.

105. Kā jau minēts[44], Direktīvas 92/49 40. panta 6. punktam atbilst direktīvas "Maksātspēja II" 155. panta 4. punkts. Atziņas, kas izriet no sprieduma *Onix Asigurări*[45] un kas attiecas uz Direktīvas 92/49 40. panta 6. punktu, tātad var izmantot, interpretējot direktīvas "Maksātspēja II" 155. panta 4. punktu. Tas nozīmē, ka uzņēmēja dalībvalsts drīkst veikt pasākumus atbilstoši pēdējai minētai tiesību normai, nepiemērojot 155. panta 1., 2. un 3. punktu, ja, pirmkārt, to pamato ārkārtējas situācijas esamība un, otrkārt, šie pasākumi pēc savas būtības neveido iejaukšanos jomā, kas ir rezervēta piederības dalībvalstij.

106. Tomēr aplūkojamajā lietā uzdotie prejudiciālie jautājumi neattiecas uz direktīvas "Maksātspēja II" 155. panta 4. punktu. Turklāt nekas neliecina, ka iesniedzējtiesa uzskatītu, ka Čehijas uzraudzības iestāde veikusi pasākumus pret *NOVIS*, atsaucoties uz ārkārtējo situāciju, kas pamatotu to veikšanu attiecībā uz šo subjektu.

107. Turpretim otrais jautājums skaidri attiecas tostarp uz direktīvas "Maksātspēja II" 155. panta 5. punktu. Tomēr jānorāda, ka gan direktīvas 155. panta 4. punktā, gan 5. punktā ir paredzēta atkāpe no šā panta 1.–3. punktā paredzētās procedūras[46]. Tātad, ja spriedumā *Onix Asigurări*[47] sniegtajai Direktīvas 92/49 40. panta 6. punkta interpretācijai ir nozīme saistībā ar direktīvas "Maksātspēja II" 155. panta 4. punkta interpretāciju, tai netieši ir nozīme arī attiecībā uz pēdējās minētās direktīvas 155. panta 5. punkta interpretāciju.

108. No tā izriet secinājums, ka direktīvas "Maksātspēja II" 155. panta 4. punkts attiecas uz ārkārtējām situācijām, kurās steidzami jārīkojas, lai novērstu nevēlamas sekas, ko rada apdrošināšanas sabiedrības pieļautās "nelikumības". Šādā gadījumā uzņēmējai dalībvalstij nav pienākuma ievērot 155. panta 1.–3. punktā izklāstīto rīcības kārtību. Tomēr dalībvalstij jānodrošina, ka tās veiktie pasākumi neapdraud piederības dalībvalsts uzraudzības principu un ka šie pasākumi ir stingri ierobežoti.

109. Turpinot šo argumentāciju: direktīvas "Maksātspēja II" 155. panta 5. punkts arī atbrīvo dalībvalstis no pienākuma ievērot minētās direktīvas 155. panta 1.–3. punktā aprakstīto rīcības kārtību. Vienlaikus pasākumi, ko uzņēmēja dalībvalsts veic saskaņā ar 155. panta 5. punktā piešķirtajām pilnvarām, nedrīkst apdraudēt piederības dalībvalsts uzraudzības principu.

110. Visbeidzot, direktīvas 155. panta 5. punktam jāattiecas uz cita veida uzņēmējas dalībvalsts pilnvarām, kas nav šā panta 4. punktā minētās. Pretējā gadījumā šo divu tiesību normu vienlaicīgai piemērošanai direktīvas "Maksātspēja II" ietvaros nebūtu jēgas.

111. Direktīvas "Maksātspēja II" 155. panta 4. punkts – tāpat kā šīs direktīvas 155. panta 1. punkts – attiecas uz reakciju uz "nelikumībām" vai to rašanās risku. Tas, ka abas šīs tiesību normas attiecas uz viena un tā paša veida situācijām ("nelikumības"), izskaidro iemeslus, kuru dēļ

[43] Spriedums, 2017. gada 27. aprīlis, *Onix Asigurări* (C-559/15, EU:C:2017:316, 49. punkts).

[44] Skat. šo secinājumu 96. punktu.

[45] Spriedums, 2017. gada 27. aprīlis, *Onix Asigurări* (C-559/15, EU:C:2017:316).

[46] Skat. šo secinājumu 93. punktu.

[47] Spriedums, 2017. gada 27. aprīlis, *Onix Asigurări* (C-559/15, EU:C:2017:316).

spriedumā *Onix Asigurări*[48] Tiesa piešķīrusi tik lielu nozīmi tam, lai direktīvas "Maksātspēja II" 155. panta 4. punktā minēto pilnvaru izmantošana, ko veic uzņēmēja dalībvalsts, neveidotu iejaukšanos piederības dalībvalstij rezervētajā uzraudzības jomā[49]. Proti, šajā jomā dalībvalstu iestādēm jāievēro direktīvas 155. panta 1.–3. punktā paredzētā procedūra.

112. Turpretī direktīvas "Maksātspēja II" 155. panta 5. punkts attiecas uz sodīšanu par "pārkāpumiem", kas izdarīti uzņēmējas dalībvalsts teritorijā. Manuprāt, šeit runa nav par ilgstošu situāciju, kad apdrošināšanas sabiedrība darbojas neatbilstīgi tiesību normām, vai šādas situācijas rašanās risku, ko var risināt, tikai iejaucoties "pie avota" attiecīgās apdrošināšanas sabiedrības piederības dalībvalstī. Proti, šāda situācija ir "nelikumība" šīs direktīvas 155. panta izpratnē. Direktīvas "Maksātspēja II" 155. panta 5. punktā runa ir drīzāk par pārkāpumiem, kas izdarīti, pildot apdrošināšanas sabiedrības pienākumus tās attiecībās ar apdrošinājuma ņēmējiem un apdrošināšanas atlīdzības saņēmējiem, kas atrodas attiecīgās dalībvalsts teritorijā. Ar šādu sodu uzlikšanu netiek apdraudēta piederības dalībvalsts pamata kompetence uzraudzīt šajā valstī iedibinātās apdrošināšanas sabiedrības darbību.

113. Šādu interpretāciju var apstiprināt arī iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Itālija[50]. Atgādināšu, ka minētajā lietā runa bija par to, ka apdrošināšanas sabiedrība tikusi sodīta par apdrošināšanas prēmiju, kas bija piemērojamas ar apdrošinājuma ņēmējiem uzņēmējā dalībvalstī noslēgtajiem līgumiem, aprēķināšanu, kura neatbilda uzņēmējas dalībvalsts tiesību aktiem. Kā jau esmu norādījis[51], šis spriedums var likt domāt, ka Direktīvas "Maksātspēja II" 155. panta 5. punkts apstiprina uzņēmējas dalībvalsts pilnvaras sodīt par tās teritorijā izdarītiem tādu normu pārkāpumiem, kuras reglamentē apdrošināšanas sabiedrību komercdarbību.

114. Visbeidzot, risinājums, saskaņā ar kuru kompetence uzlikt sodus par pienākumu, kas saistīti ar apdrošināšanas darbības veikšanu, pārkāpumiem attiecībā pret apdrošinājuma ņēmējiem un apdrošināšanas atlīdzības saņēmējiem, kuri atrodas attiecīgās dalībvalsts teritorijā, paliek šīs dalībvalsts uzraudzības iestādēm, šķiet vispiemērotākais un visefektīvākais risinājums, lai nodrošinātu šo tiesību subjektu efektīvu un pēc iespējas ātrāku aizsardzību.

3. Secinājums par otro jautājumu

115. Tādējādi *PRIIP* regulas un *IDD* direktīvas normas, no vienas puses, un direktīvas "Maksātspēja II" normas, no otras puses, ir savstarpēji papildinošas, ciktāl tās attiecas uz sodu piemērošanu par pārkāpumiem, ko apdrošināšanas sabiedrība ir izdarījusi uzņēmējas dalībvalsts teritorijā.

116. Proti, no vienas puses, *PRIIP* regulā un *IDD* direktīvā noteikts, ka, "neskarot kompetento iestāžu uzraudzības pilnvaras", dalībvalstīm jāparedz administratīvi sodi un pasākumi, kas piemērojami par šo tiesību aktu normu pārkāpumiem, un jāveic visi vajadzīgie pasākumi, lai nodrošinātu to izpildi[52].

48 Spriedums, 2017. gada 27. aprīlis, *Onix Asigurări* (C-559/15, EU:C:2017:316).

49 Skat. šo secinājumu 103. punktu.

50 Spriedums, 2009. gada 28. aprīlis, Komisija/Itālija (C-518/06, EU:C:2009:270).

51 Skat. šo secinājumu 55. punktu.

52 Skat. šo secinājumu 91. punktu.

117. No otras puses, piederības dalībvalsts un uzņēmējas dalībvalsts uzraudzības iestāžu kompetences un pilnvaru sadalījumu reglamentē direktīva "Maksātspēja II" [53]. Šajā ziņā uzņēmējai dalībvalstij principā jāievēro minētās direktīvas 155. panta 1.–3. punktā izklāstītā rīcības kārtība. Tomēr direktīvas 155. panta 5. punkts paredz, ka, atkāpjoties no šīs procedūras, uzņēmējas dalībvalstis var izmantot savas pilnvaras piemērot sodus par pārkāpumiem, kas izdarīti to teritorijā.

118. Ņemot vērā saskanīgos secinājumus, kas izdarīti, interpretējot *PRIIP* regulas un *IDD* direktīvas normas, no vienas puses, un direktīvas "Maksātspēja II" normas, no otras puses, ierosinu uz otro jautājumu atbildēt, ka pēdējās minētās direktīvas 155. pants jāinterpretē tādējādi, ka uzņēmējas dalībvalsts uzraudzības iestādēm nav pienākuma vispirms izmantot šā panta 1., 2. un 3. punktā paredzētās informēšanas un korektīvo pasākumu veikšanas procedūras – situācijā, kad tiek piemēroti administratīvie sodi minētā panta 5. un 6. punkta izpratnē par *PRIIP* regulā vai *IDD* direktīvā paredzēto pienākumu neizpildi šīs dalībvalsts teritorijā.

V. Secinājumi

119. Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Nejvyšší správní soud* (Augstākā administratīvā tiesa) uzdotajiem jautājumiem atbildēt šādi:

1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/138/EK (2009. gada 25. novembris) par uzņēmējdarbības uzsākšanu un veikšanu apdrošināšanas un pārapdrošināšanas jomā (Maksātspēja II) 155. pants

   jāinterpretē tādējādi, ka

   tas ir piemērojams arī tad, ja uzņēmējas dalībvalsts uzraudzības iestāde uzrauga to, kā citas dalībvalsts apdrošināšanas sabiedrība pilda Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 1286/2014 (2014. gada 26. novembris) par komplektētu privāto ieguldījumu un apdrošināšanas ieguldījumu produktu (*PRIIP*) pamatinformācijas dokumentiem vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2016/97 (2016. gada 20. janvāris) par apdrošināšanas izplatīšanu paredzētos pienākumus.

2) Direktīvas "Maksātspēja II" 155. pants

   jāinterpretē tādējādi, ka

   uzņēmējas dalībvalsts uzraudzības iestādēm nav pienākuma vispirms izmantot šā panta 1., 2. un 3. punktā paredzētās informēšanas un korektīvo pasākumu veikšanas procedūras – situācijā, kad tiek piemēroti administratīvie sodi minētā panta 5. un 6. punkta izpratnē par *PRIIP* regulā vai Direktīvā 2016/97 paredzēto pienākumu neizpildi šīs dalībvalsts teritorijā.

[53] Skat. šo secinājumu 77. punktu.